

magten til at give Love, der indeholde et Salgsaaubud uden at komme i Strid med Grundlovens § 82. Der er nemlig visse offentlige Stiftelser, hvorved forstaaes de offentlige Stiftelser, som ere under offentlig Bestyrelse, ikke blot under offentlig Tilsyn, hvad jo saa godt som alle offentlige Stiftelser ere, men under direkte Bestyrelse af Regjeringen eller dens Embedsmænd. Hvor nemlig Regjeringen har en Besøielse til at beslutte Salg, er det naturligvis ogsaa altid tænkeligt, at Regjeringen kan modtage af Lovgivningsmagten et Aaubud om at sælge, og en saadan Lov vil ikke være i Strid med Grundloven, kun et Overgreb fra Lovgivningsmagtens Side paa Regjeringsmagtens Omraade, men Regjeringen kan modtage det, og det var det, den gjorde i sin Tid ved Loven af 24de April 1860 angaaende Salg af de da udtryffeligt nævnte offentlige Stiftelser's Forbehold. En saadan Lov kan altsaa gives, hvis Regjeringen vil gaa ind derpaa, men hvad der ikke kan gives, er en Lov, som i Tilfælde, hvor Regjeringen ikke har Salgsmyndighed, hvor den ikke kan paalægge en privat Bestyrelse at sælge, dog vil paabyde Salg. Et saadant Salgsaaubud kan Lovgivningsmagten ikke give uden at træde Grundlovens Bestemmelse om Eiendomsrettens Ukrænkelighed for nær. Dette Forhold for de private Stiftelser's Bedkommende har ogsaa været fuldt anerkjendt i alle tidligere Forhandlinger. Man vil ved at gjenlemlæse Forhandlingerne netop om Lov 24de April 1860 se, med hvilken Omhyggelighed man vaagede over, at den fra første Færd ikke kom til at omhandle Andet end offentlige Stiftelser, og da man saa blev uenig om, hvorledes „offentlige Stiftelser“ skulde forstaaes, hvorledes løste man det saa? Ved i Lovforslaget at opføre med Navns Nævnelser de Stiftelser, paa hvilke det skulde finde Anvendelse, og som alle være offentlige Stiftelser i den Forstand, jeg nævnde. Naar man gjenlemlæser disse Forhandlinger, var det netop særlig Spørgsmaalet om Ballø og Bemmetofte, der kom frem, thi de ere private Stiftelser i den Forstand, det her kommer an paa (Modsigelse). Jo, det er de, idet de ere under privat Bestyrelse, og dengang erklærede Regjeringen, at de kunde ikke medtages, det kunde den ikke gaa ind paa, og netop derfor blede Alle, ogsaa Tscherning og det høitærede Medlem fra Midelfart (Monrad), som var med blandt Forslagsstillerne, enige om at give Loven den Afattelse, den fik. Med hvilken Streng- heds og Korrektheds man anerkjendte og gjen- nemførte dette, kan særlig oplyses ved en Episode, der foresaldt, efterat Loven var

udkommen. Loven opførte nemlig blandt de Stiftelser, den nævnde, et Hospital, der hed Gøsmer Hospital. Der indvilligede sig imid- lertid en lang Strid i den Anledning, idet Bestyrelsen for Hospitalet paa det Bestem- teste protesterede mod, at Loven kunde finde Anvendelse der, idet en Eiendom, som Loven ifølge sin Afattelse angav at tilhøre den som offentlig Stiftelse, ikke tilhørte den som saadan, og efter indhentet Erklæring fra Generalprokurøren og Udtalelse fra Justits- ministeriet blev det erkjendt, at Loven ikke kunde finde Anvendelse i dette Tilfælde, hvad man kan læse sig til i Reskriptionsamlingen. Det har man altsaa tidligere erkjendt, at private Stiftelser kan man ikke uden at komme Grundloven for nær paalægge et saadant Salgsaaubud, som her er Tale om, og det er et Princip, jeg mener, man for- nuftigvis heller ikke nu vil gaa fra. Aner- kjender man dette, vil Lovforslaget blive en hel Del lettere i visse Henseender, idet man formentlig da helt vil kunne spare sig § 2; thi naar man fjerner fra den disse Stiftel- ser, og der kun bliver de offentlige Stiftelser i den angivne Forstand tilbage, maan man lægge Mærke til, at § 2 netop med Hensyn til disse indeholder forskjellige Lempelser, Lempelser af den Art, at Paragrafen saa ikke vil faae nogen meget stor Betydning. Vil Ministeren sælge, kan han sælge, vil Ministeren ikke sælge, kan han, saaledes som Lovforslaget siger det, lade være. I det han — ialtfald indenfor visse Grændser — kan give Bestemmelser om, at der ikke skal sælges, Bestemmelser, som gjælde, indtil der er truffet Lovforanstaltning derom, forekommer det mig, at man kunde lade sig nøie med at sige, at det staar Ministeren aabent at søge Lovforanstaltninger der, hvor han har Lust til at sælge, uden at der maatte være Bestemmelser i Fundationsbrevene, som han ikke turde sætte sig ud over, idet de de- kreterede Uafhængelighed, eller, med andre Ord, man kunde vente, til der viste sig saadan Trang som den, der gav sig Udtryk i Loven af 21de Juni 1854 med Hensyn til Stiftel- sers Salg af Bøndergods, hvorefter Salg kunde ske uden Hensyn til, hvad der var bestemt om Uafhængelighed i Erektionsbreve eller Fundatser. Men saa komme vi til det, der er Lovforslagets egentlige Princip, ialt- fald er det, hvorved der skal opstilles en Re- gel for visse af vore Landbosforhold, og som er rettet paa Fremtiden og ikke paa Fortiden, altsaa Lovforslagets § 1, den Paragraf, som bæres frem under det Banner, jeg før næv- nede; jeg tænker mig, at det er denne Side af de tre Friheder, Banneret bærer som sin Indskrift, nemlig den fri Mand's frie Haand,